

LA *ILÍADA* O EL POEMA
DE LA FORÇA

Simone Weil

Composada al segle VIII aC, la *Ilíada* és una de les obres fundacionals de la tradició occidental. Però van haver de passar mil·lennis perquè Simone Weil (1909-1943) descobrís, a les portes de la Segona Guerra Mundial, el seu veritable protagonista, no pas Aquil·les ni Hèctor, sinó la força, que despulla l'ésser humà de la seva ànima i el converteix en cosa. Aquest assaig, on el lirisme es combina amb una profunda agudes metafísica, és una reflexió sobre el poder deshumanitzador de la violència, una lectura filosòfica i moral d'Homer. Avui, quan els titulars s'omplen de morts i anuncis de guerra, les paraules de Weil guanyen una inquietant actualitat.

LA *ILÍADA*
O EL POEMA
DE LA FORÇA

Simone Weil

Traducció de Marina Laboreo

Títol original en francès:
Lettre à Georges Bernanos
L'Iliade ou le Poème de la Force

© De la traducció: Marina Laboreo Roig, 2025

© Ned Ediciones
Primera edició: desembre, 2025

Preimpressió: Fotocomposició gama, sl

ISBN: 978-84-19407-93-1
Dipòsit legal: B 24120-2025

La reproducció total o parcial d'aquesta obra sense el consentiment exprés dels titulars del copyright està prohibida a l'empara de la legislació vigent.

Ned Ediciones
www.nedediciones.com

Índex

Carta a Georges Bernanos.	11
La <i>Iliada</i> o el poema de la força	25

Carta a Georges Bernanos

Senyor:

Per ridícul que sigui escriure a un escriptor, que per la naturalesa del seu ofici sempre està inundat de cartes, no puc deixar de fer-ho després d'haver llegit *Els grans cementiris sota la lluna*. No és la primera vegada que un llibre seu em commou; el *Diari d'un rector de poble* és el més bell als meus ulls, com a mínim dels que he llegit, i certament un gran llibre. Però, tot i que hagi estimat altres llibres seus, no tenia cap raó per importunar-lo i escriure-li. Amb el darrer, en canvi, la cosa és una altra; he tingut una experiència que respon a la seva, si bé molt més breu, menys profun-

da, situada en un altre indret i viscuda, aparentment —només aparentment—, amb un esperit ben diferent.

No soc catòlica, encara que —el que ara diré semblarà inevitablement presumptuós a qualsevol catòlic de part d'un no catòlic, però no puc expressar-me d'una altra manera—, encara que res de catòlic, res de cristià no m'hagi semblat mai estrany. De vegades m'he dit que només que es pengés a les portes de les esglésies que s'hi prohibeix l'entrada a tothom que gaudeixi d'uns ingressos superiors a tal o tal altra quantitat, poc elevada, m'hi convertiria tot seguit. Des de la infantesa que les meves simpaties s'han adreçat als grups que es reivindicaven de les capes menyspreades de la jerarquia social, fins que vaig prendre consciència que la naturalesa mateixa d'aquests grups descoratja tota simpatia. L'últim que va inspirar-me certa confiança va ser la CNT espanyola. Havia viatjat una mica per Espanya —no gaire— abans de la guerra civil, però prou

com per sentir l'amor que és difícil no experimentar per aquest poble; havia vist en el moviment anarquista l'expressió natural de les seves grandeses i de les seves tares, de les seves aspiracions més legítimes i menys legítimes. La CNT i la FAI eren una barreja sorprenent, on s'hi admetia tothom, de manera que hi convivia la immoralitat, el cinisme, el fanatisme, la crueltat, però també l'amor, l'esperit de fraternitat i sobretot la reivindicació de l'honor, tan bella entre homes humiliats; em semblava que aquells que hi arribaven moguts per un ideal superaven els que hi eren empesos pel gust per la violència i el desordre. El juliol de 1936 era a París. No m'agrada la guerra, però el que sempre m'ha horroritzat més de la guerra és la situació de qui està a la rereguarda. Quan vaig comprendre que, tot i els meus esforços, no podia deixar de participar moralment en aquella guerra, és a dir, de desitjar cada dia, a qualsevol hora, la victòria d'uns i la derrota dels altres, vaig dir-me que París era per a

mi la rereguarda i vaig agafar el tren cap a Barcelona amb la intenció d'allistar-m'hi. Era a començaments d'agost de 1936.

Un accident va obligar-me a escurçar l'estada a Espanya. Vaig passar uns dies a Barcelona; després, en plena campanya aragonesa, a la vora de l'Ebre, a una quinzena de quilòmetres de Saragossa, just al punt on recentment les tropes de Yagüe han travessat l'Ebre; després, al palau de Sitges transformat en hospital; després, una altra vegada a Barcelona: prop de dos mesos en total. Vaig abandonar Espanya a contracor i amb la intenció de tornar-hi; més endavant, deliberadament, ja no ho vaig fer. Havia deixat de sentir la necessitat interior de participar en una guerra que ja no era, com m'havia semblat al principi, una guerra de camperols famolencs contra terratinents i contra un clergat còmplice dels propietaris, sinó una guerra entre Rússia, Alemanya i Itàlia.

He reconegut l'olor de guerra civil, de sang i de terror que desprèn el seu llibre,

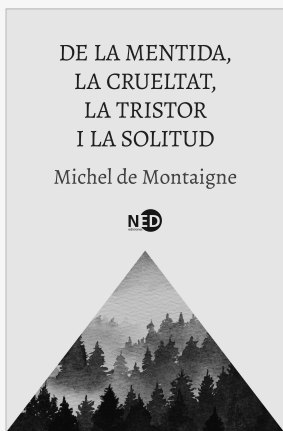
l'havia respirada abans. No he vist ni he sentit res, cal que ho digui, que arribés al grau d'ignomínia d'algunes de les històries que vostè explica: aquells assassinats de vells camperols, aquells balilles fent córrer els ancians a cops de porra. Allò que vaig sentir, però, ja va ser suficient. Vaig estar a punt de presenciar l'execució d'un sacerdot; em preguntava, durant els minuts d'espera, si em limitaria a mirar o si deixaria que m'afusellessin per haver provat d'intervenir-hi. Encara no sé què hauria fet si un atzar afortunat no hagués impedit l'execució.

Quantes històries se m'amunteguen sota la ploma... Però seria massa llarg, i de què serviria? N'hi haurà prou amb una de sola. Era a Sitges quan els milicians de l'expedició de Mallorca van tornar, vençuts. Havien estat delmats. Dels quaranta joves que havien sortit de Sitges, nou eren morts. No se'n va saber res fins al retorn dels altres trenta-un. Aquella mateixa nit van organitzar-se nou expedicions puniti-

ves: van ser assassinats nou feixistes, o suposats feixistes, en aquella petita ciutat on al juliol no havia passat res. Entre els nou, un flequer d'uns trenta anys, el crim del qual, pel que van dir-me, era haver format part de la milícia del sometent; el seu pare, ja vell, de qui era l'únic fill i l'únic suport, va tornar-se boig. Una altra història: a Aragó, un petit grup internacional de vint-i-dos milicians de tots els països, després d'una breu escaramussa, va agafar un jove de quinze anys que combatia com a falangista. Tan bon punt va ser capturat, tremolós per haver vist com mataven els seus camarades al costat, va dir que havia estat reclutat per força. Van escorcollar-lo, van trobar que duia una medalla de la Mare de Déu i un carnet de falangista; van enviar-lo a Durruti, cap de la columna, que, després d'exposar-li durant una hora les bondats de l'ideal anarquista, va deixar-lo triar entre morir i allistar-se immediatament a les files d'aquells que l'havien fet presoner, contra els antics camarades.

DE LA MENTIDA, LA CRUELTAT, LA TRISTOR I LA SOLITUD

Michel de Montaigne

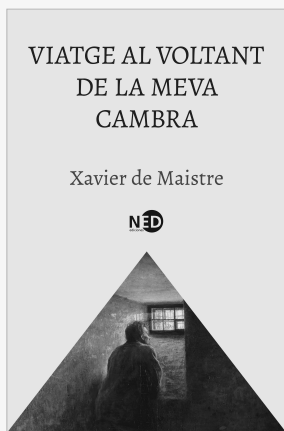

«Detesto cruelment la crueltat, per la meua pròpia naturalesa i pel meu judici, com el més extrem de tots els vicis. I això amb tanta blenor que no puc veure com degollen un pollastre sense esgarrifança, que sento un gran disgust quan una llebre gemeix entre les dents dels meus gossos, encara que la caça sigui un plaer violent».

De la crueltat

VIATGE AL VOLTANT DE LA MEVA CAMBRA

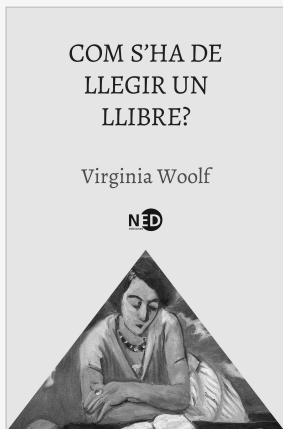
Xavier de Maistre

«No, no guardaré durant més temps aquest llibre per a mi, aquí el teniu, senyors, llegiu-lo. Vaig emprendre i he dut a terme un viatge de quaranta-dos dies al voltant de la meva cambra. Les interessants observacions que he fet i el plaer continuat que he experimentat al llarg d'aquest camí m'impel·lien a fer-lo públic, la certesa de ser útil m'hi ha fet decidir. El meu cor sent una satisfacció inexplicable quan penso en el nombre infinit d'infortunats als quals ofereixo un recurs segur contra l'enuig i un lenitiu als mals que pateixen».

COM S'HA DE LLEGIR UN LLIBRE?

Virginia Woolf

«En primer lloc, vull emfatitzar el signe d'interrogació del meu títol. Encara que pogués respondre la pregunta pel meu compte, la resposta només se m'aplicaria a mi, i no pas a vosaltres. L'únic consell, de fet, que una persona pot donar a una altra sobre la lectura és que no es deixi aconsellar, que segueixi el seu propi instint, que utilitzi el seu sentit comú, que arribi a les seves pròpies conclusions».

Com s'ha de llegir un llibre?